

Extra-axiální tumory centrální nervové soustavy z pohledu patologa

MUDr. Jiří Soukup, Ph.D.^{1,2,3}, MUDr. Aleš Kohout, Ph.D.², MUDr. Michaela May, Ph.D.⁴,
prof. MUDr. David Netuka, Ph.D.⁴

¹Oddělení patologie, Ústřední vojenská nemocnice – Vojenská fakultní nemocnice Praha

²Fingerlandův ústav patologie, Fakultní nemocnice Hradec Králové a Lékařská fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova v Praze

³Ústav patologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice, Praha

⁴Neurochirurgická a neuroonkologická klinika 1. LF UK a ÚVN v Praze

Extra-axiální nádory vycházejí z tkání zevně od pia mater (z arachnoidey, dura mater nebo kosti) a jsou anatomicky oddělené od parenchymu centrální nervové soustavy. Z patologického hlediska představují tyto nádory různorodou skupinu lézí s proměnlivými morfolo­gickými, biologickými, genetickými a klinickými charakteristikami. Taktéž patří do širokého spektra histopatologických podskupin v současné 5. edici WHO klasifikace nádorů CNS. Tento článek poskytuje stručný přehled o spektru těchto nádorů, jejich genetice a úskalích v diferenciální diagnostice. Hlavní důraz je kladen na meningiomy, nádory kraniálních a paraspinalních nervů, ne-meningoteliální mezenchymální nádory, sekundární nádory mozkových plen a pseudotumory mozkových plen.

Klíčová slova: meningiom, solitární fibrózní tumor, hemangioblastom, CENET, pseudotumory, meningy.

Extra-axial tumors of central nervous system – a pathologist’s perspective

Extra-axial tumors originate from tissues outside the pia mater (arachnoid, dura mater, bone), distinct anatomically from the central nervous system parenchyma. Pathologically, these tumors comprise a diverse range of lesions with varying morphological, biological, genetic, and clinical characteristics. They are classified into numerous histopathological subgroups in the latest 5th edition of the WHO classification of CNS tumors. This article offers a concise overview of these tumors, exploring their genetic aspects and addressing key considerations in differential diagnosis. Emphasis is placed on meningiomas, cranial and paraspinal nerve tumors, non-meningothelial mesenchymal tumors, secondary meningeal tumors, and meningeal pseudotumors.

Key words: meningioma, solitary fibrous tumor, hemangioblastoma, CENET, pseudotumors, meninges.

1.1 Úvod

Extra-axiální nádory jsou nejběžnějšími novotvory centrální nervové soustavy (CNS) v dospělé populaci (Ostrom et al., 2023). Obecně lze tyto nádory rozdělit na primární, vycházející ze struktur zevně od pia mater (z arachnoidey, dura mater nebo kosti), a dále na sekundární,

metastatické nádory. Problematika primárních intra-axiálních i extra-axiálních nádorů je definována WHO klasifikací nádorů CNS z roku 2021 (WHO, 2021). WHO klasifikace jednak přesně, na podkladě morfolo­gických a genetických charakteristik, definuje jednotlivé nádorové jednotky a též exaktně stanovuje systém gra-

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors’ institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest:

Not applicable.

Consent for publication:

Not applicable.

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2024;25(4):274-281

<https://doi.org/10.36290/neu.2024.054>

Článek přijat redakcí: 19. 1. 2024

Článek přijat k publikaci: 10. 5. 2024

MUDr. Jiří Soukup, Ph.D.

soukup.jiri@uvn.cz